

„a lőretöltés” helyőrség

IRODALMI-KULTURÁLIS MELLÉKLET

ez lett ő,

kavics,

hullámverés,

tücsökgengés:

világ

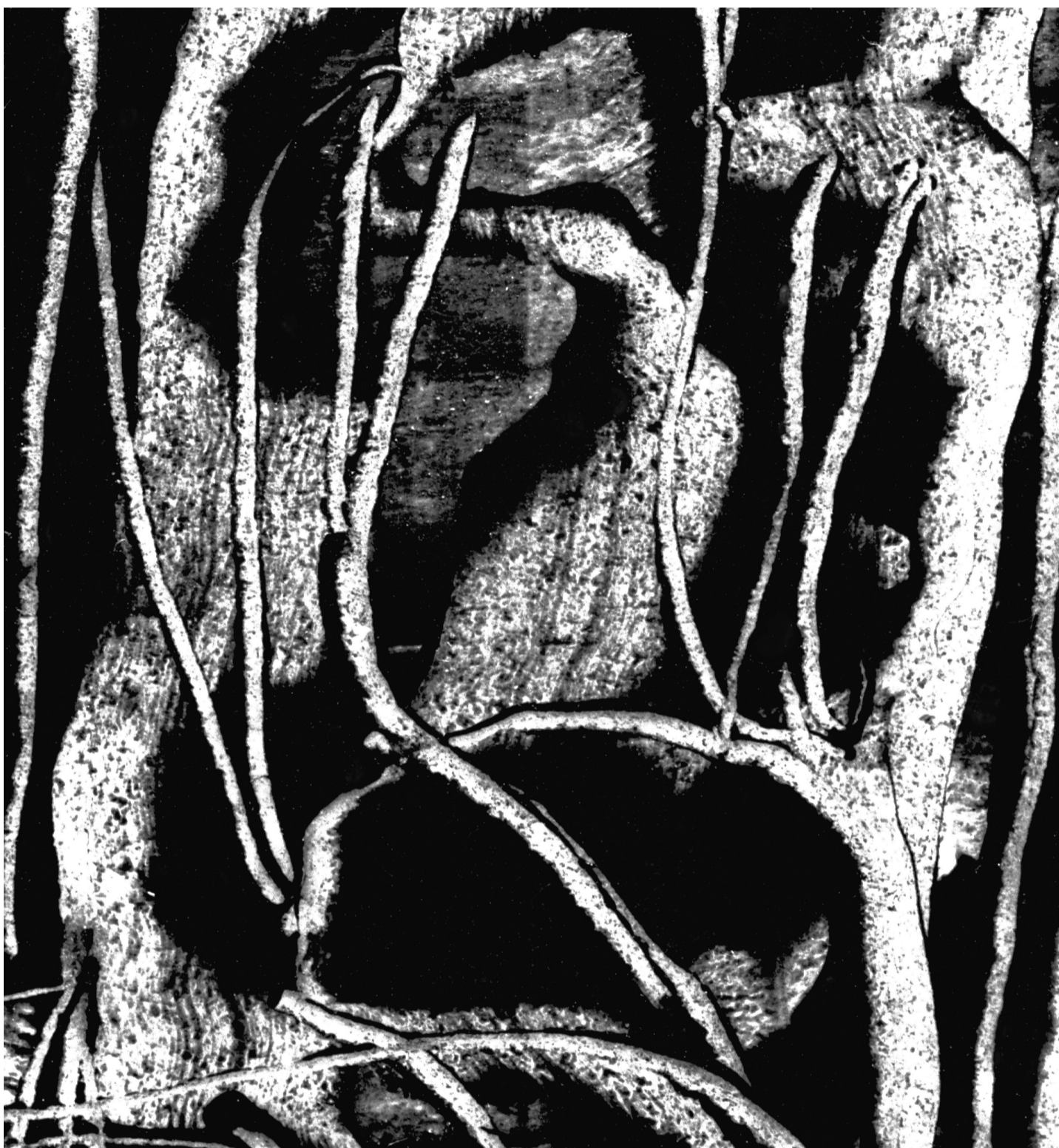
2020. április 18.

IV. évfolyam 16. szám

5 Kodolányi Gyula versei

6 Küry Klárára emlékezünk

8 Lőrincz P. Gabriella meséje

Meditáció (Ildikónak) (fotó, brómezüst barit kasírozva, 73,5×70,5 cm, 1968)

vezérvess

Lakatos Mihály

Ádám búcsúja

Uram, nem hányom szemedre,
hogy már az első napon ránk küldted
a kígyót,
pedig tudtad, zsengek vagyunk még,
alig ocsúdottak,
ily nagy próbatételt ki nem állunk.
Hogyan is hányhatnám én,
aki már az első napon
méltatlannak bizonyultam
nem csak hozzád, önmagamhoz is,
aki hit helyett tudást akartam,
s ím, megbántottalak Téged,
mert nélküled, a magam erejéből
vágytam a teljességet.

Nem hibáztatok az asszonyt sem – testemből való,
így magamé is mindaz, mi tőle jó – ha rossz, ha jó.
Elmegyünk persze, el, ahogyan kéred,
bár időnk sem volt megtapasztalni,
milyen, mit elhagytunk, az Éden,
csupán egy kérdés még, Uram,
egy, mely azóta sem hagy nyugalomban:
ha nem nekünk, akkor kinek
állt az a fa ottan?!

portré

Nagybátyámról, Kodolányi Jánosról

Kodolányi Gyula

Később eszméltem rá, hogy nagybátyám jó néhány tanító módszere milyen ősi gyökerekre megy vissza. Az ő regényeit olvasva, de aztán idősebben, különösen 1972 után, amikor elkezdtem olvasni Carlos Castaneda könyveit, amelyek egy mexikói–indián sámánról, Don Juanról és az írónak nála történt inaskodásáról szólnak. (Életem

egyik jellegzetes mulasztása, hogy amikor találkozhattam, talán beszélgethettem volna Castanedával Santa Barbarában 1985-ben, az utolsó pillanatban elblicceltem az alkalmat. Talán féltem a nagy tétől, az esetleges csalódástól).

Castaneda sosem árulta el, ki volt, élt-e az ő Don Juanja, de róla szóló könyveit biztos antropológusi tudás-

sal és nagy írói tehetséggel írta meg. Nos, a Castaneda-könyvekben kicsit úgy keresi meg a jóindulatú fiatal antropológus az indián sámánt egy sivatagi buszpályaudvaron, némi pénz ellenében kivallatni őt a szakmai titkairól, ahogy én állítottam be a nagybátyámhoz először. A hetykén tudatlan modern fiatal türes egyenrangúság-tudatával. De hát termé-

zetesen a történetnek, ha elvezet valahová, az lesz a vége, hogy a tudósból inas lesz. Minduntalan kiderül, hogy az antropológus nem tud semmit kezdeni a váratlan helyzetekkel, mert nem tud befelé figyelni, mert nem ismeri a láthatatlan erőket, amelyek az életet és a világot formálják, és nem is tanította meg őt arra az egyetemen vagy előéletében senki.

Tudatlanságával Don Juan humoros jelenetek sorozatával szembesíti őt. Hagyja, hogy rossz vágányon induljon el, és aztán groteszk csattanók során ébreszti rá arra, hogy tévúton halad. S ezeknek a tévelygéseknek az a fő oka, hogy a civilizált világ téves alapokra épít, nem tanít testi és lelki önismeretre, és az iskolák eltompítják az érzékeny embereket is.

szerkesztőségi terepaszta

HÚSVÉT UTÁN

Ha most nem írom meg ezt a cikket, akkor soha. „S ha kiszakad ajkam, akkor is...” Dúlja áprilist egy láthatatlan ellenség. Üzenünk neki hadat verssel, zeneszóval. Közben kivirágznak gyümölcsfaínk, s a tavaszi napfény még akkor is jól esik, ha vírus tizedel minket, s magunkra zárjuk magányunk ablakait. Még! Még! Most nem szabad földadni! Píllantsunk le lelkünk Mariana-árkai-ba, ne féljünk attól, mit rejt a mély! Itt az alkalom és az esély, hogy feltérképezzük önmagunkat! Mert egy percig se gondoljuk azt, hogy már mindent tudunk, már mindent is-

merünk. Ne hőköljünk meg a mélytengeri csöndtől! Figyeljünk befelé, hallgatózzunk, s előbb-utóbb meghalljuk valódi hangunk. Nem azt, amit mások akarnak hallani tőlünk, nem azt, amit a világ visszhangzik bennünk, nem azt, amit megfelelésből erőltetünk. Hanem azt a hangot, ami a leglényegünk. Hívhatjuk lelkiismeretnek is, de annál többről van szó. Többet rejt a mély! Valamiféle igazságot, amely csak velünk megfelleltethető, csak ránk illik, csak minket igazol, másokra nem érvényes. Mások ezt nem hallják. Csak akkor tudunk igaz és hiteles életet élni, ha

nem zárjuk el magunkat e hangtól, ha nem rekedünk kívül ezen az igazságon. Mert akkor magunkon kívülre kerülünk, és nehéz visszatalálni. Sokan el is vétik, nem sikerül nekik, ezért sem értik, miért olyan idegesek, miért érzik úgy, mintha másvalaki életét élnék. Még, még, most nem földadni! Talán kimoshatjuk magunkból a sok képmutatást, a sok önfeladást, a sok hazugságot. Ha köröttünk nagy is a zaj, mi csönddel fizetünk a békéért, amelyre oly régóta vártunk. Hogy ne kelljen szégyellni magunkat a nagy elszámoltatáskor. Hogy ne kelljen többé kisomfordál-

ni a mellékajton. Merjük vállalni a tetteinket. Merjünk jó ügyekért sikra szállni, s ne csupán sodródó áldozatok legyünk. Hogy miután legyőztük a tébolyt, ne váljunk mi magunk vírussá, ellenséggé, egymás farkasaivá. Húsvétkor feltámadtunk, ha karanténban is, ha belső száműzésben is, ha furcsa és önként vállalt dermedtségben is. Kiléptünk a fénybe, megfűrdtünk benne, még ha vértől iszamos úton jutottunk is el odáig. Megválthatjuk egymást és önmagunk, ha át vesszük a keresztet. Megválthatjuk egymást és önmagunk, ha megismerjük a magunk

Szentmártoni János

keresztjét. S rogyjunk le akárhány-szor is a porba, mindig föllállunk, hogy jobbá tegyük a világot. Még, még, most nem lehet földadni! Most leckét kell venni önmagunkból, emberségből, hitből, bátorságból. Most reményt kell magunkból kicsiholnunk. Nem illúziók délibábját – reményt! Nagy levegőt veszünk, teli a tüdő, feszül a mellkas. Ez a lélek tornája most! Átmozgatja magát bennünk a lélek. Új utakra fordul. Zsong bennünk minden, mint ez a vészterhes, mégis gyönyörű és rügyekben pattanó, szirmokban havazó, földmélyből körénk lobbanó tavasz.

tárca

AZ ÚJSZÜLÖTT ÉS AZ INTIMITÁS

Juhász Kristóf

Vannak szörnyű, meddő, iszapos napok, mikor így fohászok: a fészbukos ismerősök gyermekáldásának hírértől ottalmazz meg, Uram! Nem azért teszem ezt, mert ellenemre való az emberi szaporodás, hisz magam is mívelem, vagy míveltem, a fiam szerint legalábbis. Nem is azért, mert másokra akarom hártani önnön szellemi restségem felelősségét: kinyitottam az internetet, kinyitottam az arckönyvet, magam mentem a Szilícium-völgyi dehumanizáló gyehenna kietlen tájaira önnön kiégettségem fokozni. Kértem a pofont. Ám itt nem halandóságában és halhatatlanságában egyként búsuló, vergődő, gyötört lelkekről van szó, nem ám! Itt egészen friss, primőr lelkekről van szó, talán először, talán sokszor születettekéről – nem számít. Ami számít, az a látás. Az újszülött, a friss testi megvalósulás, a megtestesülés, a húsba formálódó végtelen kétdimenziós adathalmazba tömörített, vizuális lokalizálása. Újszülöttek szemét, arcát, testét látom, akiket fészbukos ismerőseim hívtak le a végtelenből a végesbe, hogy jól megtestesüljenek. Illetve akik fészbukos ismerőseimet választották megtestesü-

lésükhöz. Ez természetesen az ő magánügyük. Bár a virtuális tér okádó, felszíni önfeltárásiában a magánügy csak avittas, úrhatnám csökevény, reakciós humbug, szédelgő fantazmagória, sznob műbalhé, reszketeg blöff.

Kényszeredetten vigyorgó, vajúdstól elkínzott női arcokat és gólörömtől eltorzult férfiarccokat látok, és a szülőszobán az előre megbeszélte forgatókönyv szerint cici-re tett újszülöttek arcát. Felnőtt férfiak és felnőtt nők buliképei valakivel, aki egyelőre, jelen megtestesülésében nem képes akaratlagosan részt venni a buliban. Juhé, megszületett! Irány a tejfakasztó buli helyszíne és időpontja! Jól vagyunk! Minden rendben! Rendszerint a boldog apa posztolja a sportteljesítményt, de olykor az anya is valami mélyről jövő kényszert érez, hogy online világgá kürtölje: ájtott egy lélek a szülőcsatornáján. Ez valóban ünnep és csoda. Csoda, mint a megtestesülés, epifánia, eucharisztia. Aminek ünneplése nem ugyanaz, mint annak örömitas világá kiáltása, hogy megcsináltunk száz fekvőtámaszt. Egy gólörömtől ittas apai arc egy újszülött és egy vajúdas után még szinte magához sem tért asszony arca

A legfőbb jó a vízhez hasonló (fotó, brómezüst barit kasirozva, 100×100 cm, 1969)

mellett olyan, mint egy káromkodás. Ez a három arc együtt meg szentségtörés. A legförtelmesebb blaszfémia. Olyan mély-séges romlottság, amihez képest az összes sátánista black metal zenekar összesített dalszöveggyűjteménye csak afféle óvodai teadélután, amire a Jóisten megértő mosollyal legyint: játszódjátok csak ördögösdit, ha így ráértek, báránkyáim. A virtuális térben, ahogy a valódiban is, mindenki a maga bőrét viszi a vásárra. Akkor is, ha más orcájával takarózik. De újszülött gyermekünket önnön virtuális népszerűségünk valutájaként tőzsdére vinni több mint ízléstelen. Erkölcstelen is.

Ma nevetünk a barbár kultúrkorszakokon, mikor szokás volt eldugni az újszülöttet, nehogy szemmel verjék. Nevet is csak akkor kapott, ha túlélte pár hetet-hónapot. Nem járt neki név, amíg meg nem erősödött, hogy el ne vigye a hirtelen túl sok bizalmas információ birtokába jutó ördög. Most posztmodern idők járnak: a hasi ultrahang segítségével előbb látom a saját leszármazottam csontvázát, mint a síri férgék. Együtt drukkolhatok az anyjával, hogy egy-egy magzati pózváltás során láthatóvá válnak-e az elsődleges nemi jegyei. És akkor ki lehet posztolni: nézzétek, kedves ismerőseim, lányom fog születni, mert a 300D ultrahang már látja az épp kifejlődni készülő klitoriszát! Tej-fakasztó buli hamarosan, romkocsmát kibéreltem, a három ital elfogyasztására jogosító karszalagot annak adják a bejáratnál, aki folyékonyan elüvölti a lányom

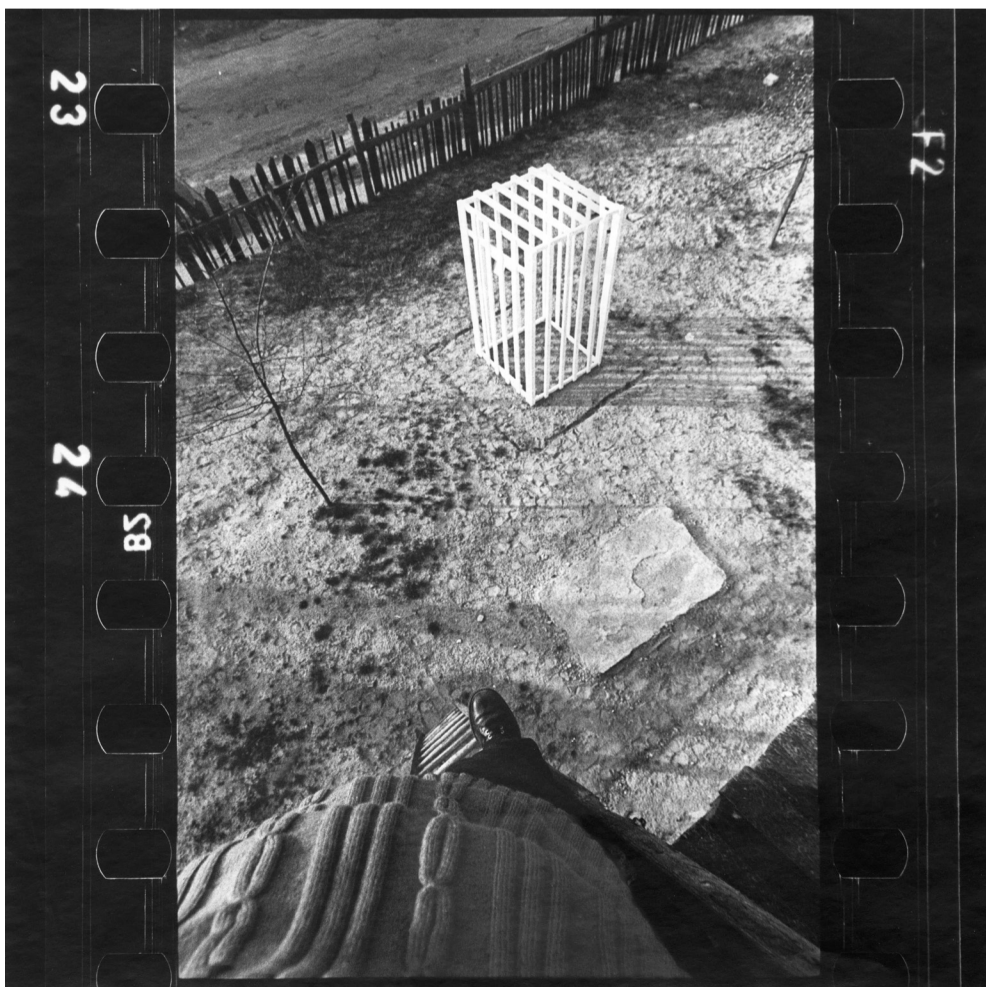
nevét, plusz azt a bonyolult latin szót, hogy klitorisz.

Föl sem fogják a nyomorultak, mivel poénkodnak. Nehéz is fölfogni ma, európai kultúrkorszakunk nagy alkonyán, mit jelent alá szállni a csillagokból, a kámalokából, az angyalok öléből, és mit jelent visszatérni oda. A haldoklókkal sem tudunk mit kezdeni – pont az újszülöttekkel tudnánk?

Ki gyermeke születését bátor gólörömmel posztolja, az szülei halálát is hasonló stílusban hozza nyilvánosságra majd? „Megmurdeltál, fater! Minden okés volt, köszi! Azért én is örökölhettél volna a fürdőszobaszekrényt, de no comment! Lájka a koporsódra, illetve a hamvaidra, halotti tor után ne kísérsz, légyszi, mert szeretném jól érezni magam, csókpuszi!”

Drága gyermekek, újszülöttek, ifjú és öreg lelkek: bocsássatok meg nekik. Bocsássatok meg nekünk. És véletlenül se járjatok apátok útján virtuális értelemben. Az az út a pokol. De nem ám olyan színes-tüzes, egzotikus fajta pokol, mindenféle szexi szadomazo-izével, mint Bosch és Giotto képein. Hanem egy nagy, lapos, szürke mező, amin a kárhozottak egymás kárhozatát nézegetik. Elrejtőzni egymás előtt lehetetlen. Isten pedig a szabad akarat titokzatos belső logikája miatt nem lát oda, hogy tekintetével föloldja az egymást kukkolók szenvedését.

Nekik kell elhagyni a digitális halálvölgyet, és kilépni a fényre.

Fölről szemlélem az emberszabású ketrecet – Csutoros Sándor emlékére (fotó, dokubrom, 35×35 cm, 1973)

novella

MÉNTELEP

László Zsolt

A tanárnő megállt az ablak előtt. A tanterem felújított frissessége ellenére mégis feszültnék, fáradtnak érezte magát. Kissé telt, de még nem a túlérett gyümölcs kategóriáját képviselte mint nő. Mellbimbói meredeztek, feszengtek a blúz alatt. Lányéka benedvesült. Bugyiját a kívánság áztatta és combjai belül folyamatosan remegtek a bizsergető vágytól. Az ablakból nézte a méntelepet. Pista, a fedezettő, kancákat fogadott, államilag bemért és garantált csődöréhez. Újabb kancák érkeztek, és a mén tette a dolgát. Pista és a tanárnő jó, de nem nyilvános, mondhatnánk úgy is, hogy rejtett szerelmi viszonyban voltak egymással. A tanárnő hiánnyal küszködött. Éjjel forró volt alatta a lepedő napok óta. Hiányzott Pista, és még inkább ingerek korbácsolták, ha a hetekkel azelőtti kirándulásukra gondolt. A magasra nőtt kukoricásban Pista hozta a magáét, a tanárnő felett a bugák vörösét elnyelte a bárányfelhőktől habzó ég. Akkorát élvezett, hogy pár órával később is csak combjainak belső

izomzatát masszírozva tudott kikászálódni az autóból.

De most itt Pista fedezetet. Az állatiasság természetes szépsége a tanárnő agyában szokatlan gondolatokat indított el. Pista és a mén. Pista valójában az ő ménje. Milyen gusztustalanul hízelgő gondolat. Lassan-lassan valami bosszúfélet kezdett kifundálni. Ha neki a ménje és a kancák fontosabbak, mint én, akkor szenvedjen egy kicsit, úgy, mint én. A női logika beindult. Hiszen ezeket a fedezettéseket, a lovak hágását a diákok is bármikor láthatják innen az iskolaablakból. Ha meglátják és tartósan figyelik, akkor mi lesz? Ez erkölcsöt romboló is lehet, ha éppen úgy fogjuk fel. A szenvedély és a bosszú lassan párosulni kezdett. Olyannyira felspannolta magát a tanárnő, hogy éjjel névtelen bejelentést írt a Hazafias Népfrent és a járási pártbizottság kirendeltségeihez. Tenyerét dörzsölve dobta postaládába a borítékokat, mert abban az időben még nem volt internet és okostelefon sem. Gondolta, hogy az édes bosszú közelebb és egyre köze-

A nép (fotó, digitális archív nyomtatás, 60x75 cm, 1956/2012)

lebb hozza majd Pistát. A szocialista erkölcs sérelmére elkövetett fedezettések talán ingó helyzetet teremthetnek, melyben Pista gyakrabban közeledik hozzá.

A levelek útján történő névtelen bejelentések hatottak. Ez napjainkban is működőképes módszer. A „funkcik”, mivel éppen más dolguk nem akadt, vihart keverték az ügyből. A buckából hegyet emeltek, féltvén széküket és elvtársias kapcsolati tőküket. Mert a bejelentő lehet bárki. Egyszerű ember, de a társadalmi létezésbe beékelődött fontos elvtárs is. Az ügy kivizsgálására bizottság alakult. A bizottság a helyzet szakmai alapú megítélése végett albizottságot hozott létre. Az ügy dagadt, mint kelesztőben a kenyér. A sajtó kizárására nem volt szükség, hiszen a nyilvánosságot maga a nép érdekvédelmének is ellátó pártzervek látták el, és a Párt egy volt a néppel. Erdemi megoldásra viszont nem vállalkozott senki. Javaslatok, jegyzőkönyvek oldalszámra születtek. P. titkár elvtárs, félve attól, hogy a dagasztmány felsőbb szintig is elér és elvtársi honszerelme súlyosan sérülhet, egy péntek esti pincészer után arra jutott, hogy a probléma helyi kérdés. Ezért a problémát is helyben kell megoldani és kezelni. A tanácselnök elvtárs a mi fiunk, a mi almunk kölyke. A probléma kezelése így visszakerült oda, ahonnan a bejelentő indította, a helyi szintre.

A tanácselnök napokon át gyötörte agyát, hogy milyen megoldást találjon. Az állami fedezettetés államilag

támogatott és védett tevékenység. A fedezettő Pista régi-régi gyerekkori pajtása és párttársa is. Tiltani, büntetni a tevékenységet nem lehetett. Éveken keresztül semmi dolga nem volt a tanácsülések pár alkalommal történő levezetésén kívül. Most viszont nagyon megviselte a rábizott elvtársias, baráti feladat. Töményen gazdag, húsos vacsoráit tányérostul dobálta ki az ablakon. A feleségének csendet parancsolt, de egyre több sört kért tőle, hogy a dilemma megfejtését, megoldását belsőleg és csatlódstul is tovább tudja vinni. Az álmatlan éjszakáknak egy, a tanácsnál alkalmazott gyakornok megjelenése vetett véget. Versekert írt, teljesíteni akart és kihívásokat keresett, mint fiatal kezdő. Teljesítményértékelő modern rendszer abban az időben még nem létezett. A tanácselnök szakmai diskurzusra kérte. Egy üveg konyak elfogyasztása után a gyakornok feladatult kapt a probléma megoldásának mindenki számára megnyugtató kidolgozását.

Pistát, a ménnel fedezettőt már a gyakornok is megismerte. Olykor esténként finom, sűrű vörösborokat ittak, mert Pista a gyakornokot megkedvelte jó tanácsai miatt és nem tekintette „gyűtmentnek” sem. A gyakornok ismerte már a tanárnőt is, látogatást tett az iskolában, mert oda is elküldték helyszíni szemlére. A tanárnő mellbimbói és különösen ringó csipője benne is kihívó képzeteket keltett. De a nagy korkülönbség és a munka...

A fiatalember járt-kelt a faluban. Feladatot kapott, utasították erre. Józanító fröccsre tért be időnként a helyi kiskocsmába. A harmadik napon, ötödik fröccse után figyelt fel egy figyelmeztető feliratra. A pult fölött lógott egy tábla: „ITTAS ÉS 14 ÉVEN ALULI SZEMÉLYEKET NEM SZOLGÁLUNK KI”. A tábla eltakarta az árjegyzéket és a vitrines polcon elhelyezett italokat is. Mint ha szándékosan rendezték volna így. Ötlete támadt. A táblakép helyes szögben takar és a problémás helyen takarhat úgy, hogy semmin nem kell változtatni. Ötletét másnap megosztotta a tanácselnökkel, aki elvtársias röpkedésbe kezdett a jónak, zseniálisnak tűnő megoldási javaslattól. A tábla kikerült a helyére, elfedve a fedezettetés helyszínét, „ÉLJEN A HAZAFIAS NÉPFRENT SORON KÖVETKEZŐ KONGRESSZUSA!” felirattal. A krízis elmúlt. Mert a krízisek mindig elmúlnak. A sok macerálás miatt Pista nyugodalma érdekében többször vitte a tanárnőt kirándulni a közeli erdőbe. A tanárnő pedig dicshimnuszoktól zajos leveleket írt már nevének feltüntetésével a funkcionárius szervezetekhez. A hirdetőtábla azóta is áll, az iskola ablakából is jól látható, takarva a méntelepen zajló fedezettéseket. A hirdetések sorra váltják egymást. A leleményes és jó eszű gyakornokot pedig másfelé szólították el a távlatok. De a jövőt minden bizonnyal nem a reklámok és hirdetések világában találta meg.

Törvénytelen avangarde (fotó, giclée nyomtatás, 86x60 cm, 1971/2012)

Homoródalmási önarckép, 2012.

Lapszámunkat **HARIS LÁSZLÓ** fotóival illusztráltuk. A Balogh Rudolf-díjas fotóművész, érdemes művész 1943-ban született Budapesten.

Felsőfokú tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán végezte, fotográfusként dolgozott a *Nagyító* című hetilapnál, a *Test Magazinnál*, standfotós volt a Pannónia Filmstúdióban, ahol animátorként is számos film készítésében vett részt. Új fotóanimációs eljárást dolgozott ki, melyet először Orosz István *Ah, Amerika!* (1984) című filmjében alkalmazták. 2003-tól a Magyar Mozgóképek Közalapítvány animációs szakkuratóriumának, 2004-től a Magyar Fotóművészek Szövetsége elnökségének, 2007-től a Magyar Művészeti Akadémia film- és fotóművészeti tagozatának tagja.

Látni a saját szememmel. Látni egy gép szemével. Nézni valahonnan, ahol eddig sosem álltam meg nézelődni. Lenézni valahova, ahonnan sokszor nem láttam ki. Körülnézni a világban úgy, hogy a látás a legfőbb célom – ehhez hasonló gesztusokra ösztönöz Haris László sajátos művésze.

A fotó lehet dokumentum. A fotó lehet műalkotás. A fotó lehet kísérlet. A fotó lehet tett vagy valamely éppen legyőzött tehetetlenség: ha mást nem tehetek, legalább látok és megmutatom mindezt másoknak is. A fotó lehet önkifejezés és bizonyágtétel.

Haris László hamarabb tudott fényképezni, filmet előhívni és kontaktolni, mint írni és olvasni. Talán a látás sokféleségét is tanulta, miközben egyre nagyobb tapasztalatra tett

szert a különböző fényképezési eljárások sajátosságait illetően. Gyerekfejjel fotózta végig 1956. november 2-án a szabadságharc helyszíneit, fél évszázad múlva ezekből a képekből kiállítás nyílt a Múcsarnokban, majd Bécsben, Washingtonban és sok más helyen.

Egy évig fotólaboránsként dolgozott a Szerszám- és Gépelemgyár fémvizsgáló laboratóriumában – a mikrofotózás lehetőségei újabb teret nyitottak a látás örömeire fogékony alkotó előtt. A világ végtelenségének élményét tudatosították benne a mikroszkopikus öntvényfelvételek, majd a parányi részletekben rejlő végtelen rendjét, erejét, mozgásának dinamikáját festmények felnagyított részleteivel is megmutatta. Érzékelhetővé válik a harmónia az így feltáruló arányokban, szerkezetekben. Létezik valamely mindent átható erő, mely rendet terem – erről bizonyosodhatunk meg akkor is, ha a százszorosa nagyított részleteket látjuk, akkor is, ha a horizontot átfogó panorámaképeket.

Jel és Árnyék – játék, a megragadás lehetőségének makacs kutatása, a megbé-

kélés valóságossága hagy nyomot ezen a furcsa képsorozaton. 1975. május 25-én a Mátyás-hegyi nagy kőfejtőben egy 1,2x4,8 méteres, alumíniumkeretre feszített fekete vásznat helyeztek el a magasban – ez volt a Jel. A vászon árnyéka a nap járásának megfelelően különböző formájú árnyékat vetett a sziklafal különböző helyére – erről Haris László reggel fél hat és délután öt között készített képeket. Évekig foglalkoztatta ez a jelenség, a látványban is megragadható változás és a változatlan örök sajátos viszonya. Haris László a fotósorozathoz egy tanításszerű magyarázatot is fűzött, mely egyszerre ars poetica és létfilozófia:

Jel és Árnyék

Fölötted lebeg a Jel, mely mozdulatlan. Árnyéka a Földön helyről helyre, időről időre mindig változik. Ha az Árnyéket figyeled, megtudsz valamit a Jelről, de ezt a tudásodat folyton módosítani kell. Ha a Jelet figyeled, megtudsz mindent.

(Bonczidai Éva)

Kodolányi Gyula

Ami nem az enyém

A világtól lassan búcsúzóban, visszaszeretek a világba személytelen szenvedéllyel. A bársonybőrű szirénnek már csak gondolatban üzenek, mikor a tücsöket hallgatom magányosan. Emlékéből elillan a személy, s elegendő üdvöt ad estévé lett tekintete, fekete kavics a kedves partról, hullámverés. Ezzé lett ő. Ebből lett istennővé hajdan, s most visszalényegül tücsökcirpeléssé, e személytelen szenvedéllyé, s álmomban eljön néha, mint a szemüveges lány, az idegen, aki ölébe kapott mint gyermeket s fényes kacagással továbbbróptított magával Indiába, mikor keresztjére vont annyi éretlen halál. Ez lett ő, kavics, hullámverés, tücsökgengés: világ. Ami nem az enyém, amit személytelen szenvedéllyel szeretek. Ami az enyém.

A szél jött be szobámba

A szél jött be szobámba, hozzám ő beszél?
Útvesztőmben tőle érkezik a válasz,
a levélzizzenés? A régi költő az?
Akihez a szél szólt egykor, s most ő beszél

hozzám, hogy mondatát majd én adjam tovább?
Mért is élek, merre tart ostromlott életem,
higgadt, hideg fejjel ezen tűnődtem
a hajnali órán. Kinek, mire szolgál

énem, makacs világfalógépem? Hogyan
magyarázsam, ha megkérdi lányom, fiam,
mért kell élnie, mért kell élnem? A szél szólt:

„mindezért itt, hogy részese légy”. Így hangzott,
valahogy így. Ez elég? faggattam. „Elég.”
Álmomban hallok, szöszög, rebeg a levél.

Hajnali halászat

Háromóra, hajnal. Álmodtam, riadok.
Indulnék, mint prédára vadállat.
Mint ősom, moccanok, talpra pattanok.
Míntha kezdődne a hajnali halászat,

indulnék, a csendbe merítve hálót.
Padló reccsen. Puha neszek. Óra ketyeg.
A szoba. Üvegén át a várost látom,
ezer csillaga lent pára-tóban rezeg.

Háló, halász, csónak, zsákmány. Mindez álom.
A verőér lanyhul. Ernyed izom, ideg.
Visszavár az ágy, az anyaméh-meleg.

Oldalamra fordulok. Merítném hálóm,
örökölt hajlékán álmodnék tovább.
Míntha megválthatnám álmommal a halált.

VII. Ismét reggel

Ismét reggel. Hála Neked, Nagy Isten,
hogy megérhettem. Szétárad bennem is
a fény, kis Napom bevilágítja
a has lágy, szunnyadó vidékeit.
Májam megtisztult, vesém felderült,
s a bordák hajlékában kedvvel ébred
szívem. Álmaiból felbukkan a test.
Hihetőbb formákba szelídülni éji
tombolásából a képzelet is.
E jó-rossz társak nélkül ébredni,
szemtől szembe Veled, milyen lesz, Napunk?
Milyen lesz, mikor testem rokoni
tájjait magukra hagyja Napjuk,
a távozó lélek, és a semmibe
hullanak? Erőm lesz-e, hogy ne kérjek
Tőled újakat? Keresem-e majd
égi másukat, keresem-e új
arcomat, szeretteim új arcát?
Tudok-e majd csupaszon nézni szembe
Veled, lélekké szegényülten, te Örök?

Régi költő üzen a széllel

„Lásd, az, akit nem ismerek, a szél,
bejön szobámba és hozzám beszél.”
TuFu

Ötvenen túl, nyári éjen neszre riadsz.
Gyomrodból a hideg testedben széteson.
Kegyess, kegyetlen sorsodtól még mennyit kapsz?
Tűnődsz, számolgatsz, az éveket számolod.

Idegben, sejtben szétterjed a dermedés:
lesz-e még egy, kettő, három, egy tucat, hús?
Adatik-e még egyetlen nap, lesz-e éj
még több, vagy végső fagyba bénul most a hús

csontjaidon, mert magára hagyott szívet,
elmét a csömörlött, állhatatlan lélek?
Lesz még napod ismerős, biztos, amit a szív

édesnek érez. S átdereng a másik fény, hív
már, felizzik a hasító ígéret. Ne félj!
A szél jött be szobámba, hozzám ő beszél.

Üzenet Lászlóffy Csaba után

„Barbár! Földöntúli szelíd ízek után futó”
Álom a Szent Jobbról

Hová lettél, könnyű léptű, kedves mutatványos ember, kinek kezei mindig csordultig tele szóval, s belőlük fényes légvárakat varázsolsz? Merre jársz barátom, ki a világot kaleidoszkópon nézed, finom fordulattal új rendbe rántva a törött szócillámokat? Láttattál bennük varázsos Kolozsvárt, az enyémet is, melyet álmokban bejárok. S nyeltél savanyú mosóbenzin-füstöt, faldokoltál málló betonkocka-ketrecek között.

Ha megláttál olykor, félrevontál lelkesen, s könyvvel ajándékoztál meg engem is, te mesés bőségű magvető. Hívtál, menjek le hozzátok. Ígértem, s nem mentem. A szó s a tett bennem mélyebben ül, súlyosabban figyel, s csak akkor moccan, ha hasad a föld, hasít szerelem, halál, születés. Reméltem, hogy érted ezt. Tudod, hogy a kézzszorítás átadja, amit majd elmond egyszer a vers.

Ámítás volt-e varázslatod? Nem: az egyetlen, ami való, s lényegként lebeg a zagyva karavánszeráj felett. Csupa Fellegvár, csupa Házsongárd, csupa Donáti-kert. Bűvös világod: neki nyílik a nők szíve s öle, neki ajánlják fel magzatukat s álmaikat. Élni csak ott, abban a varázslatban lehet s érdemes.

V.

Kenneth Burke

vers az öreg filozófusról
ahogy a sötétségbe lépett át
az üres telken
szálló papírok közt a manhattani
porviharban az állomásra
maga-maga hetvenötévesen
kezét kalapjára szorítva
aktatáskát lóbálva cammogó
falubolondja
akit heroinos se bánt
a táskában
dokumentumok az élet
szennyezéséről
/mert ez a rák rág mindenütt ma
folyóba engedett rovarméreg fáradtolaj
mosószerek /a tisztaságára
a sejtekbe záródó
ólom és azbeszt hangrobbanások
és legfőképp az újság
minden reggel
minden délután
Régebben ilyen könyveket írt:
Az indítékok grammatikája
Az indítékok retorikája

Ami majd elhangzik

Egy történet kell, amiben elmondhatom,
ami majd elhangzik. Történet: véletlen,
űrügy, amiben ott az ismeretlen szerep,
amit elfogadok. Amiben hallgatom,

amit majd kimondasz, a sötét és fényes
szavakat, rebbenő foszlányokat, s látom
bár nem nézem, a tört ívű tökélyt, látom
valódi fél-mozdulatod, lopva nézem

pupillafüggöny mögül, hogy neked hagyjam
de meg is tartsam s újra lepergessem:
így táruul fel a büszkeség, a rejtelem,

így indul a felséges érintés-dallam.
A némaságból kiszólok. Megírom
történetünk: testedre testemmel írom.

Hónapok múltán

Hónapok múltán arra ébrednek, hogy
eloldoznak. Elemel, visz az ár, feltolul
bennem az a dagály, az álombeli, szív a
nyakgödör, hívmagába, belecsapódni. Tolul
az ár: öblét kitölteni, belesimulni. Lebegek
hát, van lebegés ilyen, suhanok akaratlan a
nyárral az ár hátán, suhanok az elfeledett,
felszabadult árral, odacsapódni tenger ölébe,
ölére, nyakgödörbe. Micsoda csillagzat
sodor, forgolódom az áradó dagály színén,
lebegek, visz oda ismét a sodrás, hova? Hol
az a nyakgödör, hol ez a csillagzat... Hónapok
múltán a nyakgödör számemlékében,
szám a nyak gödöremlékében: szivárog
fel mélyről a mozdulat, még rezzenetlen,
formátlan, emelkedik. Tolul tengere öblébe,
csillagzata alá; hónapok múltán, már éberem,
lebegek nyár hullámán, álmodok öbölről,
nyakgödörrel, apályról.

Jel és Árnýék (fotó, brómezüst barit kasírozva, 1975)

in memoriam

Küry Klára: Az emberek elraktároztak az emlékeik közé, és én hallgattam

AKIBE EGÉSZ PEST SZERELMES VOLT

B. Orbán Emese

Jászkiséren született 1870. március 27-én és Budapesten hunyt el 1935. április 27-én. Kettős évfordulója van tehát idén a századforduló egykor híres primadonnájának, Küry Klárának. Másfél évszázad hosszú idő, a nyolcvanöt év, ami a halála óta eltelt, úgyszintén nem kevés. De nem csak az utókor, a kortársak is hálátlanok voltak, pedig a neves ügyvéd lánya, aki eleinte csak kedvtelésből tanult énekelni és műkedvelő előadásokon lépett fel, sőt nem is saját, hanem Hajnal Klára néven, megérdemelte volna, hogy neve és nem mindennapi karrierje örökre bevéssék a köztudatba.

A Google valamivel több mint háromezer-hétszáz találatot jelez a Küry Klára név beírásakor, miközben Fedák Sárira kerekken huszonegyezer-nyolcszázat. Nem, én semmiképp nem akarok azokkal egy úton járni, akik a két művésznőt összehasonlítják. Párhuzamot sem szeretnék vonni sem származásuk, sem jellemük, sem művészi kiteljesedésük vagy sorsuk között. Azt sem szeretném boncolgatni, hogy egyikük neve miért ismerős tömegnek, miközben a másikat szinte teljesen elfelejtették. Hasonlították össze őket már életükben is sokan, leírták többször is, hogy úgymond Fedák Sári letaszította a trónjáról a nála majdnem egy évtizeddel idősebb Küry Klárát.

A párhuzamosok a végtelenben találkoznak. Küry Klára és Fedák Sári (csak érdekességként jegyzem meg, Fedák Sárinak három keresztneve volt, közülük az egyik pont a Klára, tehát vonulhatott volna akár úgy be színháztörténetbe, mint Fedák Klára) viszont találkoztak nemcsak az életben, hanem a színpadon is, és a végső nyughelyen is, hiszen mindketten a Farkasréti temetőben várják a feltámadást.

Mint említettem, nem hasonlítgatom össze a Jászság és Beregszász nagy szülőiteit, csak egyetlen idézetet másolok ide és többet nem lesz szó ebben az írásban Fedák Sáriról (tavaly decemberben, születésének száznegyvenedik évfordulójától nem zengett a sajtó, idén májusban halálának hatvanötödik évfordulóját is felő, hogy elhomályosítja az éppen dúló világjárdány). Egy meglehetősen hanyagul összeállított megemlékező cikkben találtam, sajnos sem az évszám, sem a konkrét forrás nincs megjelölve, ám feltételezhetően egy korai fellépésről lehet szó: Pozsonyban, Hervé *Lili* című operettjének címszerepében mutatkozott be Fedák Sári és egy recenzióban ezt írta a meg nem nevezett kritikus: „Fedák Sári elemében volt. Játéka ugyan teljesen Küry Klára hatása

alatt állott, de legalább jó mintát választott. Játékában több eredetiség kívánatos. Ének dolgában is sokat kell még tanulnia, ne restellje, lásson hozzá csinos hangjának tökéletesebb kiképzéséhez. Hogy mit lehet Liliből csinálni ének dolgában, azt megmutatta Küry Klára. Kifogásainkat Fedák kisasszony ne gáncsna vegye, hanem annak az elismerésnek, hogy ő még nagyobbra termett”.

Fenti megállapításokat lehet boncolgatni, értelmezni, és azt sem tartom kizártnak, hogy a hajdani kritikus később sokszor felemlgette, hogy ő bizony megmondta, megjövendölte, ő már akkor látta, ki szárnyal túl kit. Pedig korántsem biztos, hogy a közönség és a szakma ízlése mindig találkozik, sőt, többnyire nem. De ezen a vonalon sem szeretnék elindulni.

Aki a Wikipédia szócikkénél tovább nem akar Küry Klárával foglalkozni, nagyon hamar túljut emberi és művészi sorsán. Karrierjének kiindulási pontja 1890, lám ez is kerek szám, 130 éve volt Kolozsvárott az a próbafelvétel, amely után Ditrói Mór leszerződtette Varney (rá is ki emlékszik már?) *Tiszturak a zárdában* című operettjébe, Luise szerepére. Két év múlva már a Népszínházban találkozhatott a közönség Küry Klárával, mint Denise, Hervé *Nebántsvirágjában*. A századforduló elhozta számára azt, akit sokan riválisának tartanak, és akinek a nevét pár bekezdéssel fentebb megígértem, hogy többet nem írom le itt és most. Hogy azért, mert úgymond osztoznia kellett a babérokon, vagy azért, mert már megérett a hangja, előadásmódja és színpadi játéka, 1902-ben a külföld is megismerhette: Bécsben a Carl Theaterben lépett fel, majd Prágában is vendégszerepelt. Visszatérte után népszínművek és a színházi világban egyáltalán nem ritka belső intrikák várták, amiknek következtében feladta társulati tagságát a Népszínházban, és a mai értelemben vett szabadúszóvá vált, már csak szerepekre szerződött a Vígszínházba, a Királysínházba, a Magyar Színházba, majd a Városligeti Színkörbe a tízes évek elejéig. Aztán Amerikában próbált szerencsét, New York is megismerhette a hangját.

Aztán az önkéntes számkivettség vigasztalan évei következnek. A Népszínház egykor ünneplott primadonnája Váci utcai lakásában így kesereg egy újságcikkben: „Ez tragédia, higgye el... Ahogy múltak az évek, az emberek elraktároztak az emlékeik közé és én hallgattam. Pedig kiáltani kellett volna, beleharsogni újra és újra ebbe a városba, hogy velem nagy-nagy igaz-

ságtalanság történt, nekem még mindig ott a helyem a deszkákon, ahol nem is olyan régen egyike voltam a legünnepelebbebbeknek. De hát csak múltak az évek s ahogy múltak, belefásultam, beletörődtem a sorsomba. Talán rosszul tettem...” Az kiderül, hogy az újságíró abból az alkalomból kereste fel Küry Klárát, mert megtudta, hogy a Városi Színház szeretné felléptetni a *Cigányprimás* című operettben. Arról viszont már nem kapunk információt, hogy lett-e ebből valami, mint ahogy arról sem, hogy vajon milyen szerepet ajánlottak neki: ám jó okom van feltételezni, hogy nem Sári vagy Juliska, sokkal inkább Rácz Pali egykori szerelme, a már öszülő arisztokrata hölgy megformálására kérték fel Küry Klárát. Aki viszont: „...Frissen, dalmatosan zenélnek a szavai, fürgén jár-kei a szobában, demonstrál a fiatalságával, halkán dúdol, amikor átmei a harmadik szobába valamiért, úgy, hogy pillanatokig ... azt hiszem, hogy a tíz-tizenöt év előtti Küry Klárát hallom, azt a Küry Klárát, akibe egész Pest szerelmes volt, akinek kocsijából kifogták a lovakat...”.

Végezetül, legyen itt az én valomásom is a témában. Küry Kláráról pár évvel ezelőtt hallottam, amikor meglátogattam – aktív évei után a Jászságban letelepedett – kedves ismerősömet, távoli rokonomat, Kóródi Anikó operaénekesnőt. Akkori beszélgetésünkből idézek.

– Meg hát ugye, kutatásokat végeztem, most egy könyvet szeretnék, Küry Kláráról egy dokumentumkönyvet.

– Mikor van időd még erre is?

– Nem tudom, éjjel egykor... Gyakorlatilag az anyag megvan, csak szerkesztem, meg szeretnék még hozzáírni újkori történéseket. Jászsági születésű, nemesi származású volt, az apja ügyvéd volt, és aztán felkerültek Budapestre, Népszínház... Meg Kolozsvárra. A századfordulón élt 1870 és 1935 között. Ő volt a No.1 Magyarországon, és Fedák Sári előtt volt. Rengeteg fényképanyagot vásároltam, gyűjtöttem, ez folyamatban van. Ez az első könyvem. Ilyen egyujjas – már nagyon gyorsan megy a gépelés, megtanultam, hol vannak a betűk.

Kóródi Anikó tizenöt évet szánt az életéből nagy elődje és a Jászság nagy szülőtte életének és pályájának kutatására. És arra, hogy a feledés homályából ismét a fénybe kerüljön. Többek között elhanyagolt síremlékét is méltóképpen felújították, születésnapján az előző években szép megemlékezéseket tartottak. Többször érezte úgy, hogy lezárhatja az anyagot, kész

Küry Klára (A fotó Kóródi Anikó tulajdona)

a könyv. Aztán újabb és újabb dokumentumok kerültek elő. Idén év elején, a kettős évfordulóra gondolva, úgy érezte, jobb alkalom nem is lehetne a könyv kiadására. Most viszont már minden bizonytalan. A biztos csak az, hogy idén elmarad Küry Klára jászsági tisztelőinek csoportos temetőlátogatása. De semmi nem történik

véletlenül, talán még lapul valahol egy eddig fel nem fedezett dedikált fénykép, talán még kerül elő egy megsárgult újságcikk, eddig ismeretlen információval. És megjelenik a könyv, amelyben minden benne lesz Küry Klára rendkívüli pályájáról és életéről. És nem mondhatja senki többé, hogy hálátlan az utókor.

LAPSZÁMUNK SZERZŐI

B. Orbán Emese (1957) szerkesztő, kulturális újságíró

Juhász Kristóf (1982) író, újságíró, előadóművész

Kántor Mihály (1974) szakíró

Kodolányi Gyula (1942) Kossuth-díjas költő, műfordító, irodalomtörténész

Lakatos Mihály (1964) író, költő

László Zsolt (1963) költő, író

Lőrincz P. Gabriella (1982) költő, író

Szentmártoni János (1975) Magyarország Babérkoszorúja díjas költő, író

A százéves Teleki tér 3, 2013.

olvasóink írták

Balajthy Ferenc

Apokrif ős(vers) (Palimpszeszt)

Mint a gonosz farkas hasában a kővel,
Harcra kelek régen volt zord időikkel.
Apám, szalmacsóvát gyűjt a kezemre,
Kukoricán térdepelek, kegyét keresve.
Elmehetnék a jó francba, értelme nincs,
Unikornisnak jó lesz a függönykarnis!
Mélyre áss! Ne legyél felszíni statiszta,
A tenger mélye még tán kristálytiszta!

A rokkantak futóversenyén is van cél,
Éremgyűjtő vécésnéni valahogy megél.
Nem marad más csak a szűzanyai jóság,
Szögesdróttal körbekerített szabadság.
Koraszülött vénék – koravén újszülöttek,
Hepehupás sírhalmokon táncra kelnek.
Fecskendőtűn felnőtt ifjak szánt serege,
Telített a börtön, s a kurvák menhelye.

Palackban szilvaágyon érlelt víg ördög,
Krumplucukor, krumplinyomda, füstköd
Mert a lét, nem körülmetélt dús ígéret,
Hátsó szándék, – előre fuss, vezérnek!
Öngyötrő és önmarcangoló körpirulák,
Soha meg nem bocsátható bűnök, hibák.
Az Ősvers Isten beszéde az emberhez, –
De lesz-e még, ki válaszol, s ki kérdez?

Marad-e a véletlenek valami mentsége,
Ha a némaké a megszólalás szentsége?!

Múltat bevallottuk magunknak, másnak,
Mindig lesznek, akik nekünk sírt ásnak!
S maradhat még ezernyi elvarratlan szál,
A kárhozat az utóinkra mind visszazáll.
A legújabb korokban sem titkolt érdem,
Térdig gázolni a mocsokban, a vérben.-

Isten beszéde emberhez az Ősvers lenne,
Szemembe nézz, nézhessek a szemedbe!
Imánkhoz lesz végtelenített rózsafüzér,
Kultúrharckokhoz toborzott magyar tűzér.
Mint a gonosz farkas hasában a sok kő, -
Maradnék még a mesékben főszereplő!
Tenger mélyén, hol a világ kristálytisza,
Csak fehér sirályok hozhatnának vissza!

Ősverset mondj Istennek emberhangon,
És valaki néked szól majd – a túlparton!

(HH) – Hazugságok hálója

Csőrgősipkás telihold motyog holtan,
Akárha hangot fojthat meg a csönd!
Vérben fürdet, és lángban lovagoltat,
Szeméremcsontig felhasít s köszönt!

Számtalanszor hívott hűlt ezüstsugár,
Imbolyogtak sápadt árnyak s fények.
Csókot csókra ígért, nem vesszőfutást,
Angyalok szákjában hogy megtérjek!

Szivárványt hazudott, de eső sem volt,
Nap helyett sötétség királya tombolt, –
S nem szállt sziklákra rakamazi turul!

Addig van helyed, ameddig szeretnek,
Nem vagyok hűtlen, elveszett eretnek,
Egy kavics a hegyről a völgybe gurul!

Keresztelő szent vizek (Az Ember és a Tenger)

Búvok, mint egy kis patak, de a sziklát
Is parány kavicsá morzsolom, ha kell!
Vizet gyűjtenék, és folyammá innám,
Hiszem, egyszer a tengert érhetem el!

Szétszakadt földrészeket egybe fonom,
Távolok medremben fussanak össze!
Még a pajkos Napot is lépre csalom,
S az embert, földöntúli fény fürössze!

Bújócskát játszom, rejt az éji homály,
El nem ragadhat semmilyen gyilkos ár,
Ám, ha szeretnéd, lábad elé szaladok!

Szétépett lelkeket, mind összerakom,
Mindentég vízében megkeresztelem,
Legyen a tenger, és az ember végtelen!

Kisfaludy utca, 1956. november 2.

Földlabda (Szabadulási filonometriák)

Ha bolondot sütnek, sültbolond lesz,
Függőágyban függős(égi) viszony,
Kiegészített villanykörte, s úgy bizony,
Az Ősanyag gyúrt földlabdává tesz!

Szeml(élőknek), az élettárs-iszony,
Megtermékenyített kőszobor test –
Ragasztott bolygó, mi mindig ereszt,
Ha vizet prédikálsz – s aszút iszol!

Szaporítom magam, jó anyag vagyok,
Míg én élhetek, mást is élni hagyok,
Nap (éj) egyenlőség – (Test) vériség!

Bár mindenki háromszor megtagadott,
De, míg lélek és szellem maradhatok,
A test csak egy Földlabda, semmiség!

Wilhelm Ottó

Olvadt időben

Olvadt időben cuppog a csizmám,
sárként szárad rajta az emlék.

Mennyi amóba, vírus és giliszta
hemzseg a lábam alatt!

Fortyog az élet, pöfög a pillanat,
csámcsog, szürcsöl, légzik és ürít...

Ide jutottunk és ezt szereted?

Károg a Tudás, vonyít az Öntudat,

taposod, topogod céltalan utad,
s közben félsz, hogy mindezt elveszíted,

mert rád mosolyogtak és süt a nap;
szükölsz és lázadsz, ölsz és nemzel utódot,

közben már készülsz az örök Sötétbe.

Tudod-e mit írnak majd a szemfedődre?

„Egyek vagyunk mi mind a Teremtőnkben.”

pályázat

„EGY VÉRBŐL...” – GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI DRÁMAPÁLYÁZAT

„– Mondd el hát Bagirának a dzsungel varázsigeit, amelyekre ma tanítottalak.

– Kiknek a varázsigeit? – szólta Maugli, örvendve, hogy fitogtathatja tudományát. – A dzsungelben sokféle nyelv van, és én ismerem valamennyit.

– Mind kevés az, amit ismersz, egy cseppet se sok, – szólta Balú.

– Látod, Bagira, a tanító hiába vár köszönetet. Soha kis farkas el nem jött még, hogy megköszönje az öreg Balúnak, amit tanult tőle. Halljuk hát a vadásznép igéjét – nagy tudós.

– Egy vérből való vagyok veled, – szólta Maugli, úgy hangsúlyozva a szavakat, ahogy vadászat közben szokták valamennyien.

– Helyes. Most a madarakét. Maugli ismételte a mondatot, fűtlyentve a végén, mint a kánya. – Halljuk még a kígyókét is – szólta Bagira.

Teljességgel leírhatatlan sziszegés volt a felelet; azután rúgott egyet Maugli hátrafelé, összecsapdosta tenyerét, tapsolva önmagának, s felugrott féloldalt Bagira hátára; amint elhelyezkedett, dobolni kezdett sarkával Bagira fényes bőrén s torzabbnál torzabb arcokat vágott Balúra.

– Rajta, rajta! Ezért aztán érdemes volt eltérni egy kis verést is, – szólta a barna medve gyöngéden. – Eljön az az idő, amikor hálával fogsz rám visszaemlékezni.

Azután Bagirához fordult s elmondta neki, hogyan kérte a varázsigeit elmondására Hathi-t, a vad elefántot, aki minden efféle tud, s hogyan vitte el Hathi Mauglit a mocsárhoz, hogy a kígyók igéjét megkérdezze egy vízi kígyótól, mert Balú nem tudta ezt kiejteni, s hogy meg van most védve Maugli minden baj ellen a dzsungelben, mert sem kígyó, sem madár, sem más állat nem bántja őt.

– Nincs mit félnie senkitől sem – fejezte be Balú, nagybüszkén végigsimogatva vastagbőrű gyomrát.

Rudyard Kipling: A dzsungel könyve. Fordította Mikes Lajos. Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) R. T. Könyvkiadó vállalat, Budapest, 1923

Száz esztendővel ezelőtt szétperdültek a gyöngyök... és a göröngyök. Össze lehet-e szedni őket, vagy az idő – a feledés – feneketlen zsebében tűnnek el örökre? A gyermek játszik és figyel, a felnőtt emlékezik és mesél, hogy azután a gyermekből is emlékező felnőtt lehessen. Vajon, hogy érintette az akkori gyermekeket a gyöngyök, szüleiket-nagyszüleiket a göröngyök szétpergése? Lehet-e, kell-e, tudunk-e erről beszélni/mesélni a gyermekek nyelvén – a gyermekeinknek – a színpadon? Úgy gondoljuk, lehet, kell tudnunk!

Idén a magyar kultúra napján a Magyar Teátrumi Társaság, a Békéscsabai Jókai Színház és a Petőfi Irodalmi Ügynökség gyermek- és ifjúsági drámapályázatot hirdetett magyar nyelvterületen alkotók számára. Pályázhat korhatár nélkül bárki. Az elbírálás során előnyben részesítik azokat a műveket, amelyek a nemzeti összetartozás érzetének fontosságát erősítik. A

kiírók a drámai alkotások mellett bábszínházi darabokat is örömmel fogadnak.

A beérkező pályázatokat az előválogatást követően a kiírók által delegált háromtagú szakmai zsűri bírálja el.

Első díj: 2 000 000 forint
Második díj: 1 000 000 forint
Harmadik díj: 500 000 forint
Az első helyezett pályaművet a Békéscsabai Jókai Színház már a 2020-as őszi évadban műsorra tűzi.

Az előzsűri által kiválasztott rövidlistás pályázati művek szerzőivel a Petőfi Irodalmi Ügynökség egyszeri közzétételi szerződést köt. Amennyiben az így közzétett műveket leszerződne bármelyik magyar színház, az ügynökség vállalja, hogy kiközvetíti az igényt a szerző felé, és szükség esetén jogi és adminisztrációs segítséget nyújt.

Pályázati határidő: 2020. június 4., a nemzeti összetartozás napja.

A pályázatokat az alábbi címre kérjük benyújtani:

Postai úton:
Békéscsabai Jókai Színház
5600 Békéscsaba, Andrassy u. 1–3.

Elektronikus úton:
jokaiszinhas@jokaiszinhas.hu

Zsolnár (fotó, brómezüst barit kasírozva, 100×100 cm, 1970)

